

Надійшло редакцію поштовою гуртом
Почтову оплату заплачено гуртом.

64371

Наш Лемко

РІК II.

Ч. 1 (25)

Львів, 1-го січня 1935

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ LEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

У тиху, ясну, срібну ніч,
Заблїсла зіронька на небі —
Янгольські сурми несуть вість:
— Родилась Правда у вертепі.

Виходять з хати батько й син,
Старий дідусь і маги —
І німо дивляться у даль:
Не видно ще Дитяти?

...І каже дідо: Він іде!
Ось гляньте — в далі синій,
Несе нам щастя, силу, міць
І долю нашій країні.

Пізнай себе самого!

За здоровий ріст села

Все ще чекаємо якогось чуда; нам здається, що прийде якийсь мудрець, ввійде до наших хат, оберне все догоридном і будемо даліше безжурно проживати в дс-статках. Не хочемо бачити, що діється поза нашим селом, живемо старим, передтоповим сном. Годі це назвати життям. Людина, яка не думає—спить, дрімоче. Скочується з кожною хвилиною в прівру, пропадають марно дні, безповорот.о минають літа. Через це доводимо себе та цілу свою рідню до крайної нужди. Погляньмо на себе. В цьому мізерному, дрантивому кабатнику подобаємо на нуждарів. Нам захотілося панської моди. Тепла гуня пішла на дерки, бо коня більша шкода; за коня треба дати гроші, а де їх набрати? Хто буде ярювати, хто притягне патичків на зиму? Може буде, який заробіток—чим поїдемо? Все—може! Може Пан Біг оберне і буде ліпше, може Ваньо „дулярів пришло, може А-брумко до яри позичить, може діжде з ливом до Вавринця—пок ся німіна підвалять“.

І так в безконечність.

Наша молодь; якнебудь, коби скоро батьківську рілю спацькати, тоді в місто на роботу, до ліса сяги ставити, жидам дрова—сяги різати, на двірське з косою, за 20 сніп (коби ще за двадцятий — чому не за 28 півкіпок!) виторочувати своє здоровля—(бо на „машлю і крагер треба і дзигарки—хоч ковбої!“)

Сину — каже батько—чому своїм бунтом—робом хату кидаєш, в часі найгарячіших жнив в найми йдеш, мене самого на старі роки лишаєш?

— Чи я газда, щоб на марне робити, чи мені лах справите — я і так ніколи гроша невиджу з газдівки!

І так прийде вечір—давай виводити по селі. Чуда видивляти, виточити з шолі віз, батарейками у вікно блямати, дрова поперевертати, бідній вдові камінням по хаті затиркати. Паде дощ, звалиться до хати, де ще світять—плете, виговорює нісенітниці, ні пришити, ні прилатати; на дурничках зводжу час.

— Бо Нацька ходила до Лейзора лахи прати, Евка підлоги мие жидам, Оленка чогось до лісного забігає—знов друга має лякеркі—а тамта „з гуфрів спідницю“—Пайзі бракнуло паперу з цикорії, то собі фарбки купує на лице, старій Сидорці футряний лейбик забавявся; давніше рукави підмотували до тяжкої праці, днесь на гонір, бо так пані зі школи ходить і гадукатова в місті.

Не пишемо це, щоби боротися з поступом, бо всі хочемо краще Ожити. дначе все має свої межі.

Хоч самі бачимо, що чим даліше, тим до гіршого йде. З нас насміхаються, регочуться жидівня, як за тяжко нераз добутий гріш — купуємо такі міштигалки, місто обернути на хосенне діло.

Чи наче не краще піти вечером до читальні, спокійно без криків, бійок засісти та разом читати книж-

Вид на церкву в Грабі — обіч Ясла на чесько-словенському кордоні. При цій церкві душпастирював довгі літа бл. п. о. З. Флюнт.

ку? З нашими читальнями також не світло! Як ще не має читальні, тоді, щоб якнайскорше дочекатися своєї хати—бібліотеки, вистави, забави. Засновують читальню—тиждень—або місяць ходять, здавалося, що вже село переїшло на добру дорогу. Деякі пригтовлять виставу одну-дві на рік і на тоу кінець. Так даліше не сміє бути! В кожному селі, в кожній читальні мусить йти тягла робота. Виставу відбули, підготовлювати другу, відчити, сходи, говірки—це все піднесе спосіб думання, виведе молодь з кривої стежки. Покаже нам, що цей боляк, що нас від віків пятнує, таки в наших хатах розпосідається — ми його плекаємо і годуємо. Дотеперішня вся стареча робота—це молочення голої соломи.

Вічно находимося на бездоріжжю, хоч здається, що хочемо дегнути себе на рівні ноги, одначе ми не годні. З цього бачимо, що одиноким ліком — це спільна, розумна, народна праця. Погляньмо хочби на таких жидів в Польщі — вони мають 19 щоденників-часописів. Жидівська преса інформує кожного дня про ціни збіжжя й інших продуктів. І тому бачимо таке явище: селянин продає зерно, а жид ставляє йому ціни. Чому? Бо жиди є зорганізовані й устійнюють постійно ціни підчас, коли селянство незорганізоване й тому здане на ласку того, що жид каже. А повинно бути навпаки. Бо селянин, як власник і продуцент (той, що витворює)—повинен все диктувати ціни.

Хоч біда і криза, голову до гори, не нарікаймо, лише з завзяттям ставаймо і берімся до праці з новими силами! Час не жде.

З НОВИМ ЧИСЛОМ!

В січні 1934. р. повстав «Наш Лемко», як давно вижиданий та бажаний часопис. Він несе здорові зерна національної свідомости під лемківську стріху в українських горах Карпатах. Рік нелегкої праці, та непомільних коштів вже за ним. Бажання Редакції «Нашого Лемка» та Видавця Івана Тиктора, який ніколи не жалів засобів у цій культурній праці, щоб часопис виходив якнайкращим і щоб заходив у найдаліші закутини, під лемківську стріху, де несе ясне світло нового-відродженого життя, — зустріло українське громадянство в українських горах прихильно, повитало його отвертими раменами.

Можна сміло сказати, що подобається «Наш Лемко», вдомашнюється в українських хатах на Лемківщині. Він показував народню працю. Проводив простими шляхами, бідою та ріжним лихоліттям загартованих, через довгі століття і запечених Братів Лемків через піднесення та поліпшення їхнього добробуту, до національної єдности всіх синів Відродженої Нації.

Кличем Видавця і Редакції «Нашого Лемка» було — не — ждати від громадянства прихильности, або піддержки для голословних обіцянок, але дати найбіднішим Братам дешевий, цікавий та зрозумілий часопис. Будити сонних, подавати віру хитаючимся, вчити несвідомого, стояти в обороні покривджених, розбудувати та поставити на сильних підставах українське життя в українських горах — це ціль «Нашого Лемка».

Всім відомо, що «Наш Лемко» не мав жадних пресових фондів, ані одного дарового гроша не одержував, завзивав тільки наше громадянство до передплат. «Наш Лемко» одержувався виключно та виходив з передплат. І даліше так буде виходити. Вкінці всі є свідками, які колоди стрічав він на своїй дорозі. Одначе це все давало йому силу до дальшої праці, бо бачить цілий світ, що золоті зерна відвічної правди впали та вкорінилися в душі Братів-Лемків. Він ні разу не зневірювався, бо його віра в побіду все є незахитана. Вже недалекий час, що буде приходити «Наш Лемко» під кожную лемківську стріху, пропаде братовбійча війна, запанує згода. Вже починають зближуватися Дні здійснення Бажаного Великого Майбутнього!

Редакція «Нашого Лемка».

Просимо всі листи адресувати **ВИКЛЮЧНО** на адресу Редакції «Наш Лемко», Львів, Руська 18. і там звертатися за всіма порадами. Листи адресовані на приватні назвиська підуть до коша.

Памятайте, що ціла цьогорічна „Коляда“ „Рідній Школі“. Всі святочні збірки на культурні цілі. Гроч з алькоголем, святкуймо без алькоголю! Місто на алькоголь — передплачуйте часописи — купуйте книжки. Через свідомість до добробуту.

Святвечір на Лемківщині

Рано, в день Св. Вечора, встають люди один перед другим, як найскорше, бо кажуть, що хто найскорше встане, тому цілий рік буде добре поводитися, діти вдівають до керця багато соломи, щоб в літі на пасовисках мати щастя до шукання птахів. Цілий день невільно їсти вареної страви, кажуть, що потім будуть цілий рік викидатися на тілі різні струпи. Лише господині в день пораються в хаті, миють, білят, прибирають квітами образи. Господарі ріжуть січку, вносять до хати різні зліза а саме: леміш, чересло, мотики, сокири, ланцюги і т. д. та все кладуть під столом, а ланцюгом опасовують стіл. Буде—мовляв—цілий рік все триматися разом. Жінки палять вечором, варять багато страв: бобальки, панпушки, пироги, пенцаки, (замішку, бандурки, біб, горох і т. д. Коли вже готова вечера, тоді вся челядь йде на потік митися, лишається в хаті лише сама господиня, по дорозі моляться, коли вертають до хати, то всі кажуть три рази „Христос Раждається“, а господи-я відповідає: „Славити Його“. Потім іде сама господиня митися на потік і бере зі собою д'яник (скіпещ) на воду,

котру приносить і ставить на столі, оперізує перевеслом. Підчас вечері, бере господар з кожної страви по три ложки їди та змішує до тої води, бо кажуть, що десь давно, як всі пішли з хати на потік митися, а в хаті лишилася тільки маленька дитина і вона бачила, як увійшло щось невідоме до хати та всю страву наникало.

Господарі дають худобі само сіно, вносять до хати солому, кладуть на землі (долівц), а сніп віса кладуть за столом в куті (називають його дідом), знова сіно розтелюють на столі під обрусом; всі спільно клякають і моляться; на столі ставляють засвічену свічку та приступають до Св. Вечери. Їдять хліб зі сіллю і ч'сником, а потім горох, біб, бобальки, пампушки капуста і т. д. По вечері гасять свічку і всі дивляться, куди йде дим, як до дверей, то ворожать, що буде мертвець в хаті, а як розходитьсь по хаті, то буде велілля. Коли вже по вечері по всіх хатах, то всі хлопці і дівчата сходяться до одної хати і спільно колядують до пізної ночі. Відтак збираються до церкви на Полуношницю.

П. Гоцко

Американські українці будують третій літак

Як вже ми писали, американські українці збудували зі збірок вже два українські літаки. Один називається „Україна“, другий „Львів“. На третій збирають гроші. Охрестять його іменем „Київ“. На літаки збирають пожертви також наші земляки поза Америкою, приміром робітники у Франції.

Чого знов забажалось

До папського посла у Варшаві приїздила групка москвофільських ватажків з Галичини нарікати на греко-католицьких владик за те, що ніби то вони гноблять москвофілів. Тому забажалось їм та домагаються окремого москвофіла єпископа для цілої Галичини. Як ні, то москвофільські (хоч таких й на пальцях вже немає, що числити прим. Ред.)

парохії підчиняться польським єпископам. Тому то большезицькі недобитки, чуючи своєю безсилість, перед своїм ганебним кінцем так дуже „розпротестувалися“.

Бувають і такі

В Старому Санчі появилася млада, вродлива монахиня, яка ходила по хатах і збирала пожертви на монастир сестер Клярисок. Ніхто не відмовив і грошенята сипалися, як з мішка. Одначе все має свій кінець. Комусь стало підозріло, що монахиня така гарна та ще пахне перфумою. І виявилось, що це зайончковска Гелена з Бельська, яка ніколи не була в монастирі. Її арештувано, а гроші забрано. Тепер стане перед судом за обман.

Ставаймо всі до поліпшення нашої господарки!

Як підготовано свято на честь

О. Ю. Федьковича

Краєвий Комітет розіслав свій поклик святкувати у грудні ц. р. у сполучі зі святом „Просвіти“ 100-ліття уродин О. Ю. Федьковича до 104 редакцій українських часописів і журналів, а саме: у Львові 48, в краю 15, закордон 41; крім цього вислано цей поклик до 84 філій „Просвіти“ в краю та до 18 українських товариств за кордоном. Отже разом розіслано 206 покликів: у край 147 і за кордон 59 (Буковина 6, Закарпаття 5, Югославія 1, Франція 6, Бельгія 3, Швайцарія, Австрія, Німеччина — по кілька на одну спільну адресу, Півн. Америка 16, Канада 10, Аргентина 3, Бразилія 3 і Далекий Схід 2). З красвої преси — досі зустрічали ми ці поклики у 12-ох львівських і 3-ох провінціональних часописах.

Крім того Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ видав окремий свій обіжник до всіх своїх філій і через них до читалень. Маємо вже звістки від пару десятків філій Просвіти, що й вони пригтовляють у себе ці свята, а деякі з них назначили вже й їх речинці.

Краєве свято-Академія у Львові відбулося в неділю 9 грудня ц. р. у міському великому театрі, в 12-ій год. в полудне. Цікаву й оригінальну програму цього свята виконали найкращі сили. Хори „Боян“, „Бандурист“ і „Сурма“ виступили спільно з малознаними в нас композиціями до слів Федьковича. Один із артистів-різьбарів підготував монументальне погруддя Поета. Т-во „Просвіта“ випустила окрему книжечку про життя, творчість і значіння О. Ю. Федьковича в опрацьованню Д-ра В. Сімовича і Д-ра І. Брика.

Гасло: „Місяць грудень цього року — „Просвіти“ й Федьковичеві! — став дійсністю.“

Вас Братів Лемків в Америці кличемо, приспайте передплату для Ваших Рідних в Старому Краю, щоб й їм покращала гірка доля.

**Ви забезпечуєте своє майно, дім, худобу й Ваш до-
рібок. — А як мається справа з Вашим життям? — Чи
воно вповні безвартісне для Вашої жінки й дітей,
що Ви досі не забезпечилися в одиночному
українському Товаристві забезпечень на життя**

„КАРПАТІЯ” у Львові, Ринок ч: 38.

Жадайте інформацій і негайно заключуйте забезпечення.

Різдвяна ніч

Тихо в селі, лише часом скрипів старий журавель. Це біжали молодіці по воду, щоб личко до святої вечері приладити, личенька пишні, щоб миленького злюбити.

Дідусь старенький поніс вязань сіна у хату, хрестився, вже восьмий хрестик відхрещував.

Білили гори від зорі, мерехтів сніжок на смереках. Свята ніч, оживана прислонювала скатертю сади, груші. Тихо в селі, ні собак не чути було. Лише на верхах шумів вітрець, легесенько струшував ясні китиці снігу; віття конар клонилося повільно; верхки ялиць непорушно видніли. Спізнена сійка крилася в кущі. Гень, верхом пімчав ситий зайчик—може з острахом? Скрадався тихо, срібний лис. Діамантні блимали звізди, місячок розвертався, сповитий золотою радугою, сміявся.

Тихо в селі. Це ніч ясна, торжественна. Серед ангелів зійшов на світ Син Божий! Нову радість несе, подає всім силу завзяття; дужим покору. Це Син Божий родився, скрізь щастя приносить, Марії дитина. Бідних потішає, всім людям світло, хворих підносить, волі година...

Українці в Азії

Українська Національна Громада в Харбіні веде правильну культурно-освітню працю, видає український тижневик „Манджурський Вісник“, який почав у вересні ц. р. третій рік свого видавництва, при чому зорганізовано біля нього видавання окремого ідеологічного місячника „Ватра“. Там відбувся також Вечір Української пісні, при участі визначних українських співаків та хору тамашньої „Просвіти“, зорганізований артистами українського театру. Вечір мав повний успіх і навіть японська преса відмітила його дуже прихильно.

**Рівнож проситься закордонні
Видавництва НЕ ВИСИЛАТИ жад-
них часописів на адресу «Наш Лем-
ко», бо таких Редакція не жадала.
Не бере також на себе відповідаль-
ності Редакція «Наш Лемко» за не-
доручені посилки, бо кожний знає
поштові приписи.**

Як лемки приймають

Наші брати лемки мають багато гарних звичаїв. Одним із таких, це прийняття нового священика. Приміром раз бачили ми, як в одному селі в Дуклянщині приймали селяни, а зглядно парохіяни свого нового священика. На стацію вислали віз по священика, а самі святочно поприбирались і всі ждали на його приїзд під плебанією. Коли священик приїхав, то візник став коло місця, де на землі була постелена солома і накрита білою плахтою, на якій була розсипана пшениця. Тоді священик зліз з воза, став на цю плахту з пшеницею, під якою була солома, а старший господар, провізор церковний приступив до нього, привитав його кількома словами і вручив священикові білий хліб і горнятко пшениці. Священик подякував провізорови і всім зібраним новим парохіанам за щире прийняття і пішов привитатись з о. деканом, який теж чекав зараз кілька кроків, щоб урядово ввести нового священика в його душпастирвання. Відтак всі ввійшли до помешкання, де по залягодженню урядових формальностей, священики, а головно новоприбувший розмовляв довго з парохіанцями і з ними спільно заїзнався. Отже, як мило витають лемки нового душпастиря. Я опісля питав одного господаря, чому священик має злізти з воза на таку застеляну землю? Він мені сказав, що раз один новий священик зліз з воза на голу землю, і цього року не було врожаю, тому вони відтоді все вже так застеляють землю. І якраз цього року, як ми бачили таке прийняття, про яке пишемо, був великий врожай, — а селяни з вдоволенням говорили, що це тому, що священик при приїзді не став ногами на голу землю. Коли опісля всі розійшлись і настала ніч — тоді коло плебанії, як священик довідався другого дня, було двох парохіян, що пильнували цілу ніч священика перед „приняттям“ других „парохіян“, які попереднього священика приймали першу ніч голосним биттям шиб. Тими другими „парохіанцями“ були ті, які прийняли нову „руску“ (або тверду) віру накинену.

Гей, гей — добрі ці лемки, лиш несовісні демагоги, що їх попустили. Тепер ще в заплату хочуть свого єпископа! Тяжко колись будуть за це згіршення відповідати, бо це є тяжка кривда для народу.

Дуклянський

Церква у Волі цеклинській, коло Ясла, з XVIII. століття, узана тепер консерваційним урядом, яко свідок минувшини.

Редакція «Нашого Лемка» дякує за переслані побажання «Веселих Свят» і пересилає такі Всім Передплатникам і Читачам — «Христос Раждається».

Задивився на американців

В Америці завелася така мода: як комусь не достає доларів, купує лист і поштову марку й пише до якогось мільонера таке: „Поважаний Добродію! Мені треба (скажім) 1000 доларів. Пришліть їх, будь ласка, (скажім) до понеділка на таку-то і таку адресу. Як не пришлете, то у вівторок напевно побачите лоно Авраама“.

Василь Марчук з Полянщи, пов. Надвірна, був довгий час в Америці і про такі „тр ки“ чув чимало. Василя Марчука мучила велика туга за Новим Світом. Він рад би був на крилах полинути до Нью-Йорку, якби так був аероплян. На жаль наш Василь не був ні аероплян, ні „Цепеліном“, а на „шифу“ не мав грошей. Щож він робить?

Пише листа до багатого Льва Фінкельштайна, що торгує деревом з корою і без кори і жадає від нього рівно 1000 злотих. Ані більше, ані менше. І дє недвозначно до зрозуміння, що як Лев Фінкельштайн не зложить грошей, або буде скаржитися перед поліцією, то жде його нагла і несподівана смерть. Лист підписав наш Василь страшними буквами: **ОУНІ** Лев Фінкельштайн наполюшився! дав знати постерунковим, а ці йому порадили, щоб положив коперту ніби-то з грішми на означені місці. Фінкельштайн так зробив. По гроші придибав 12-літній синок Марчука, який сказав, що його сюди татунь прислали. Татуня взяли і замкнули.

Святогні Подарання

Вже, Брати, цілий рік минув,
Ех! — як «Наш Лемко» в світ полинув!
Світло Правди, знання й усе,
Епоху нову нам несе...
Лемківщина була безсила
И темнота тут царила...
Хоч всі про те добре знали,

Справи з місця не рушали —
Всім про нас було байдуже!..
Як лиш Ти «Наш Лемку»-друже,
Тому рік на світ з'явився —

Нами світ зацікавився.
А гаврани (щоб пропали!)
Шалену нагінку підняли,
Отрую нам сунуть в руки —
Московські — це хитрі штуки...
У відповідь, хай в цім році

Пастівкою на кожному кроці
Евангеліє «Просвіти» йде! —
Мерзота тоді в гріб зійде...
Колиж «Нашому Лемкові»
Осьде по передплатникові
Всі придбаєм — горе зів'яне
І доля нам кращою стане!

Ст. Вархоляк.

А на тому місці лиш купочка трави...

(Воєнний спогад)

— Вояки в селі! — залунав трі-
вожний клич селом, відбився об
вершки дерев і покотився відгом-
ном по травневій росі холодного,
запашного ранку.

Затривожилося село, заридало...
Перші криваві лучі сонця прорізу-
валися крізь галузя дерев і освічу-
вали кривавим блиском вершки
лемківських хижинок, втискалися
до вікон, неначе хотіли остерегти
перед несподіваною небезпекою.

— Військо в селі, за дезертира-
ми шукають — гомоніло скрізь.

Малі, пробуджені зі сну діти,
плакали, старші бігали в сорочках
по тих хатах, де укривалися перед
ворожою бранкою парубки, щоб
упередити їх перед небезпекою.

Був то час Народнього Зриву на
східних землях, а ми молоді чека-
ли, поки полум'я зриву огорне цілу
нашу землю, щоб стати в ряди
борців за Волю.

Та сусіди силоміць втягали чу-
жих їм хлопців в свої ряди, уря-
джуючи час від часу «наскок» на
поодинокі наше село.

Так було і цього ранку. З пів-
нічного кінця села підсувався бое-
вою лінією відділ добре узброє-
них вояків, перетрясаючи по доро-
зі кожну хату, кожну щілину.

Тимчасом в горішнім кінці села,
в положеній на увіччю хатині га-
зди Миколи Картневича, всі спали.

Не сподівалися, що цей день при-
несе їм страшне нещастя, що по-
воли, неблаганими кроками, з до-
лішнього кінця села наближалось.
Покищо не знали нічо, покищо, бо
ото до вікна прибігає задиханий
малий хлопчина, затисненими п'я-
туками гримає у вікно і кричить:

— Вставайте вуйку, жовніри по
дезертирів йдуть — і побіг даль-
ше.

В хаті Миколи зчинилася метуш-
ня. Мати зірвалася з просоння і
почала ломити руки та ридати з
розпуки, чутливим жіночим, маминим
серцем, передбачувала якість
лихо...

Батько — звичайно розсудливі-
ший — кинувся на горище, де в
соломі спав його син Андрій-оди-
нак.

— Андрію! Тікай, вояки!...

Андрій зірвався на рівні ноги.
На його побіліє лице виступив
жах...

— Де вони? — спитав.

— Не знаю, тікай скоро!

Так як спав, без шапки й чобіт,
лише в штанах і сорочці, кинувся
Андрій в сад. Перескочив миттю
пліт, перебрив річку і звернувся в
напрямі «Берегів» в корчі. В цих
корчах бачить він одинокий свій
рятуюнок, щоб лиш якнайскорше
добігти...

Та ось скінчилися дерева, треба

перебігти кількатор кроків чистим
полем, а там вже «Береги».

Андрій пристанув хвилю, щоб
зачерпнути віддиху і оглянути до-
рогу, чи нема де ворогів. Та не
всів розглянутися...

З правого боку гримнув острій
стріл. Щось солючо кольнуло в
бік. Майже рівночасно зпереду дру-
гий гострий гук перешив воздух і
смертоносний метал зарився в чо-
ло, прошиваючи мізок...

Андрій похитнувся неначе під-
кошений квіт і впав на зелену му-
раву, а відгомони стрілів довго
відбивалися об вершки гір, поки
не розплилися на обр'ю. Андрій
вже не жив!...

Червона кров потекла по мураві
і стиналась на сонці, що підноси-
лося до полудня. Убийці обступили
трупа. Чорний, оброслий поганим
волосям маляр, котрому ще з крі-
са курився синій димок, копнув з
цілої сили ногою свою жертву.

— Рррр! — воркнув крізь зуби
і затиснув кулаки.

Селом понісся зойк і плач, лю-
ди сходилися і ставали несміло о-
подалик за плотами. Хто підступив
ближче, того били прикладами крісів.

Надійшли ридаючі родичі і під-
ступили до одинокої їхньої надії,
байдужі на все, знечулені нещас-
тям, котре на них так ненадійно
впало.

— За віщо-ж ви, кати, вбили ме-
ні одиноку істоту на старі літа?!

— закликав з розпукою батько.
— Стультіс! — крикнув чорний
жовнір і копнув нещасного батька
в груди.

Старий Микола впав зімлілий...

Коло полудня, того самого дня,
вже й сліду не було по «гостях».
Забрали мертвого Андрія нещасні
родичі, а на мураві зістала лише
калюжа крові.

З часом і кров всякла в матір-
землю і часи змінилися не по дум-
ці тих, що ждали...

Лишився лише болючий спомин,
гіркий досвід, а на місці, де застрі-
лено Андрія, виростає рік - річно
купка високої, чорної трави, неначе
пригадує нам нашу чорну до-
лю...

С. В.-к.

Покайтеся

Правду повідають люди, що
хто пристає, тому світа не стає. І
так в селі Завой к. Риманова по-
бив Степан Ярецький свого зя-
тя Ваня Коцябу сокирою, що він
мусів це відлежати 5 неділь в ліч-
ниці в Коросні. Чи треба ще со-
кири, мало нас вже біда товче?
Ганьба, як рідня мордується! Не
можете погодитися?

Хто думає про завтра —
думає про «Просвіту».

З неба зірка засвітила.

(На нуту „Бог предвічний“)

З неба зірка засвітила,
(2) Вже зійшла золота,
Про Бога, про Христа
Всім возвістила.

На Україну завитала,
(2) Над широким степом,
Над могучим Дніпром,
Там запалала.

Над хатами заясніла,
(2) В українські серця
Про Христа, про Дитя
Загомніла:

„Радуйтеся, добрі люди,
(2) Бо вродивсь Христос Бог
Що з неволі й тривоги
Спасати буде!“

„Радуйтеся, людські діти,
(2) Бо вродивсь Божий Син,
Він не дасть нам Один
Кривди терпіти“.

І зраділи степи й гори,
(2) Звеселіла земля,
Україна ціла
І Чорне Море!

Лине пісня попід хмари
(2) Заспівали степи:
„Вже не буде журби,
Вражої кари!“

І ми, братя, станьмо в колі,
(2) Заспіваймо Христу,
Щоби спас Вітчину
Нашу з неволі!

Місто на алкоголь і нікотину — переводить збірки для „Просвіти“.

„Дар Просвіти“ — це посилення культурно виховних змагань.

Ярослав Хомяк.

П'яниця

(нарис).

В хаті світився малий сліпачок, було досить темно. Жінка вештається біля печі, бо завтра Святий Вечір.

Діти вже спали, тільки найменше хлоп'я бігає біля матері й тишиться, що нині має солодощі.

— Мамо, а со то буде, со ти так пецес? Я все хотівби, аби ти так пекала. Я так люблю мак.

— Все, сину, так не можна, то тільки на свята робиться.

Син ще трохи побігав біля матері, пощобетав і положився спати.

В хаті стало тихо. Тикання годинника й хропіння слячих дітей переривало тишину. Мати робила свою роботу, а в душі в неї якийсь неспокій. Якось нескладається її робота. Все глядить на годинник і на вікно.

На дворі заверюха. Снігом мете. Вітер у комині гуде.

Вона глядить на двір. Усе підбігає до вікна, бо здається їй, що хтось говорить на дворі, що дзвонить при санях дзвінок.

Але надаремно.

Вже впоралася біля печі. Вже дванадцята година опівночі, а вона ще глядить у вікно, а нетерпеливиться щораз більше.

— Що це могло статися, що його так довго немає з міста? Кажав, що верне, як лише буде смеркати, а тут вже й північ! Певно зайшов десь до шинку та не. Ох, горе моє! Я працюю від досвіту до пізної ночі, щоб хоч децю купити до хати, а він усе пропиває.

Сльози потекли їй по лиці. Глянула на діти й заридала:

— Діточки мої! Я вас тільки маю, але що станеться з вами, як я умру? — Терла мак до кути та місто води змочила його своїми сльозами.

— — — — —
На дворі задзвонили дзвіночки й понеслося довге храпливе слово — Гов! Стрепенулася мати й підбігла до вікна. Якось легше стало їй на душі, але не надовго. До хати звійшов господар, ледвитримався на ногах і вибелькотав:

— Ййди, виппріжи кооні!

Пішла. Скоро випрягла, нагодувала й вернула до хати. Сльози станули в її очах.

— Шож ти так довго робив у місті? Купив соли й чоботята для дітей?

— Не-и.

— То я днями й ночами пра-

Затроїлися спиритусом

В Мальчицях, пов. Городок, на весілю у Степана Хміля затроївся спиритусом і помер Павло Байцар. В тому самому селі місяць передтим, також на весілю, затроїлася спиритусом і померла Павлина Кінашова.

Ці два приміри з дуже численних випадків затроєння спиритусом, повинні стати пересторогою для всіх, що нібито не годні обійтися без горівки. Може бодай самий страх перед смертю наверне їх на праву дорогу життя. Обовязком свідомих є добрим прикладом не допускати до погощень алькоголем з різної оказії, а тоді вдасться з часом зовсім викоринити горівку та всякі напитки з наших сіл.

Листопадові роковини

Українці Монреальської кольонії (Канада) вівсвяткували в минулому місяці Листопадові роковини, урочистими панахидами в гр.-кат. церквах св. Духа і св. Арх. Михайла та переведено збірку на українських інвалідів.

цюю! Собі з уст відриваю, а ти всьо пропиваєш! Тільки на одні чоботята я стягнулася, щоби діти на зміну могли піти до церкви й до школи, а й те пропив! Ну, шож тепер буде?

— Аабо, я знаю.

— Так я знаю, що ти тепер не знаєш! Але ти знав, як пропивати гроші?! Піяку! Мерзото! Ти не маєш встиду в очах людей.

Господар зірвався зі стільця, хопив макітру зі скрині й киваючися, замірився кинути на жінку. На щастя руки відмовили послуху, макітра впала на землю й розбилася, а мак розлетівся по підлозі.

— Так, то я мучуся, а ти беш і розкидаєш?!

Станула біля дверей і почала заводити. Він ухопив сокиру й замірився нею на жінку.

— А-а-й! закричала й щотільки сили в неї було, в одній спідниці й чоботях утікла на двір.

На крик матері побудилися діти, старші поховалися в куточки під постелю і зі страху тряслися, немов у пропасниці. Найменший хлопчина, що ще у вечір був веселий, пробудився тепер, побачив батька з піднесеною до гори сокирою; перестрашено розложив руки й так сидючи з отвертими устами на постелі, наче закач'янів.

Чи є за чим жалувати?

Чи дійсно Америка — обіцяна земля

Багато нашого народу виїхало ще в довоєнних часах до Америки. Кожний, що кидав рідні сторони, мав на думці поправу свого безвихідного положення. Ет — коби тільки відбути військову повинність — то я вже дам собі раду. Поїду на роботу, зароблю гроші, верну та не буду більше бідувати. Виїзд до Америки — це була туга, своєрідна туга за небом — на тому світі! Коби лише там дістатися, ввійти до праці, робити день хочби й ніч — гарувати, все одно — бо дома робиш, а нічо немає. Америка — це золота країна — обіцяна земля — мрії малого, великого, старого. Неодин повідає — гей, гей! — коби ще раз вернулися молоді літа, я би тоді знав, як їх вихіснувати!

Ніхто не мав часу, ні крихітки охоти призадуматися, як живе такий робітник емігрант. Як запрягли його до найчорнішої роботи, гнали під землю, цілими десятками років примушували до одноманітної, механічної праці у фабриці, ставав машиною — механічна людина — що не думає, не говорить (бо не розуміє чужинецької мови! — греенор), лише в поті чола тягне ярмо в безконечність. Десятки таких робітників пропадало підчас різних копальняних катастроф, гинуло по фабриках, загублювалося в цьому чужинецькому морю.

Чужі підприємства виполокували кров з наших емігрантів. Народні сили помпував жадно американський мільйонер — збагачувався, нашому братові кидав лише відпадки. І так жив емігрант без жадної організації; був робом без освідомлення — як машина, а крім того, щоб відвернути увагу від дійсного його положення, від правдивого стану, що використовують, забивають всілякі людські почування в його, кинулася різна підлота, давай заводити релігійні секти; чинити боротьбу між робітником-емігрантом, щоб спрямувати його віддалі правдивого зла та штучно підсичувати, ятрити його.

Цей тяжко запрацьований гріш, що припадав нашим емігрантам — це дрібна частина цього загального зиску, одначе львину частину горнув власник, підприємець, фабрикант та розбогачувався коштом несовісного поділу праці та придбаного нашої еміграції. Наш брат не мав часу думати над своєю обороною, бо не знав способів такої оборони. Це можна зробити тільки організацією. І тут саме початок і кінець відвічного зла. Це зло тяжко відімстилося та ще й тепер мститься на емігрантах. Його

дальше виголючують, хоч йому в порівнанні з життям в горах, деколи краще живеться в заокеанських країнах. Бо так само тяжко започаткувати щось нове в Старім Краю, та ще гірше в чужих сторонах. Хоч може всі є свідомі, що організаційна праця доказує чудес.

Не маємо чого банувати за Америкою, ми є ще багатші, як американці, але нас не чіпається нове життя. Така сама праця дома дала би цілком кращі успіхи та заплату і для робітника і для народу. Погляньмо лише кругом себе. Маємо хоч один свій тартак? Начнемо від малого. І ліси довкола віковічні, неботичні — цінні. Скільки бачимо тартаків вздовж залізничного карпатського шляху — від Хирова — ген-

Церковця в селі Гирова коло Дуклі, де є чудотворна Ікона. Це загальний зразок шитових лемківських церков.

ген, аж по Дунаєць; все в чужих руках. Ми платимо ще й за трачіння. Чи бодай знаходиться одна фабрика, де виробляли би меблі та хатню обстановку?

Кожне питання, злучене з нашим народнім майном нагадує нам господаря, який є на своїй власній господарші наймитом.

Ті всі джерельні води, що джурчать по наших лісах, ці купелеві заведення в Жегестові, Крилиці, Риманові, Івоничу та багатьох інших місцевостях — усе це заторощене в чужі руки і в посідання чужих, що ненавидять нас, помітують нами. Розпаношується жидівня, як у себе дома та ще кленцає зубами, пощо пхається „гой“ — де йому місце в літницьі?! А село, наче бита собака бачить це зло

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жаліймо датків на скріплення освітних змагань.

і ненамагається його лікувати. Сільський зарібник вдоволяється, як його з ласки беруть до чорної роботи, стежки вигладжувати, залішувати, або корчувати дебрі під нові павільони, літницьі забудування. Не маємо місця, щоб наводити поголовно другі, там подібні явища.

Не сміємо татож поминути наших ропних теренів. Навіть Каліфорнія пішла би в кут, якщо використувано би належно при помочі наших рук наші земні збірники — нагромаджених багатств. Дивне декому, чому гремів німець безпереривно день і ніч в травні 1915 р. під Горлицями; чи може йшло німецькій армії про поширення своїх меж, чи навпаки виключно — про добуття наших ропних піль, бо недоставало вже тоді пальних матеріялів німецькій армії. Це дальший примір, як побиваються непрошені опікуни за наші землі, а ми самі кидаємо свої стріхи в погоні за вимріяним американським божком. Коротаємо свій вік для чужої справи.

Як довго буде таке наставлення до експлоатації (використування) народніх сил, так довго не досягнемо правдивого становища на рідних землях, хоч вони є від віків в наших посіданнях. Еміграція не принесла нам належної користі, бо й запрацьований гріш переходить і тоне в чужих кишнях. Ми були наочними свідками, що приїхав наш селянин з Америки, привіз „пайташку“, ще не огрів рідного кутка, а жидівня вже вимантовує тяжко зароблений гріш за лиху хату з „венецькими“ вікнами та „дубельтовими“ дверима і загатами.

Не релігійними драчками, не партійними „союзами“ і нетерпимістю, не виволікуванням призабутих ран добудемо гідну нам долю, дійдемо до добробуту, лише **громадною працею, згодою, спільнотою стремління побудуємо трівкі основи. Шляхом свідомості та безупинного викорінення і нехтування чужих підшептів відкриємо в себе Америку — обіцяну землю.**
(—вич)

Важне для прислашів

Коли хтось між 1. січня 1926 р а 1. липня 1932 року обов'язався сплатити сестрам чи братам їх наділи з батьківщини (їхні частки), то тепер висоту того зобов'язання можуть обнизити роземчі суди відповідно до знижки ґрунту з того часу і розложити сплати тих наділів на 14 літ. Одначе все треба тямити, що, як кажуть „хто пристає, тому і так світа не стає“ — вже й так є покритий, тому найкраще все погодитися без судів. З процесів повстає тільки ворожнеча.

За тверезість Маси знесення панщини

Рік 1848-мих, званий в історії «Весною народів». Народи Австрії бунтуються проти самовладного правління й домагаються свободи. Це змушує австрійське правління звільнити селян від панщини та дати конституцію, тобто допустити всіх горожан до співпраці в державних справах. І ця подія застала наш нарід неприготованим. Свідомих, освічених українців все ще було мало, а ті, що були, або були спольщені та цікавилися більше справами польського, як свого народу, або були аристократичних поглядів, себто вважали себе чимось ліпшим і вищим та благороднішим від селян та робітників, а одні й другі були свято переконані, що вистарчить бути вірним австрійським підданам, а «Високе Правительство» все про все постарается і все поладнає, як слід. У такий многоважний час наш народ знов був без проводу й без помочи. Це мало дуже важкі наслідки для нашого народу, а між іншим і для його тверезости. Дотепер селянин міг пропивати тільки те, що заробив, але хату й землю було дуже тяжко й трудно, бо це вимагало дозволу пана й багато заходів. Тепер кожний селянин став повновласником своєї хати, та свого саду й поля. Тимто тепер кожний господар мав у шинкаря великий кредит і міг пити доти, доки не пропив свого поля й своєї хати й став жебраком. І справді від 1848 року п'янство поширюється знов ще більше серед нашого народу, горільні, шинки множаться ще більше, а тисячі наших селян пропивають легкодушно весь свій маєток, який переходить в чужі руки. П'янство, яке поширюється серед нашого народу, піддержують гарячо дідичі й шинкарі, бо продаж «горівки», а також тютюну приносила їм великі зиски. Доходимо до цього, що в 70-тих і 80-тих роках минулого століття, в багатьох околицях нашого краю, виплачувано заробіток не грішми, а горівкою й тютюном, а це розуміється, ще більше причинювалося до поширення п'янства.

Однаке приходять свідомі українці та стають до боротьби з цим лихом, що губить наш народ. (Про це другим разом).

Загальні збори філії „Просвіти“

Дня 8-го грудня відбулися в Сяноці загальні збори філії „Просвіти“ при участі місцевих членів та дооколичних селян. Вибрано нову старшину з головою д-ром В. Блавацьким.

До Хвальної Редакції „Нашого Лемка“ Просимо помістити слідууючу допись

Брати-українці в Америці, емігранти з Лемківщини інтересуються долею Братів в старім краю і нераз присилають жертви на добродійні цілі. Доказом, що памятають про своїх Братів на Лемківщині є слідуоча подія:

В 1932. і 33-ім році зібрали 168 ам. доларів на будову церковного мурованого притвора, з вежою на дзвони в Яселку пов. Сянік. І так: Іван Петрик і Степан Киселиця з Пассаїк зібрали 28 ам. дол.; Іван Киселиця й Іван Гавриляк з Піттсбург Па 25 ам. дол.; Михайло Стець і Михайло Котис збирали по Морей, Дмитро й Онуфрій Хомишаки з Гільбертону 105 амер. дол. Разом зібрали 168 \$.

В 1933 р. вимуровано й викінчено притвір церковний з вежою на дзвони, на які рівнож складалися Брати Емігранти з півн. Америки. Посвячено цей притвір при церкві при нагоді духовної місії, яка відбулася в Яселку при кінці листопада 1934 р.

Честь Жертводавцям, що в часі такої господарської кризи і безробіття зложили таку суму — Господь Бог нехай стократно винагородить їхні труди!

Башаємо нашим Братам у північній Америці, емігрантам з Лемківщини **Веселих Свят і щасливого Нового Року!**
(Ясельський).

Кілька вісток з громадських виборів

В Полонній, сяніцького повіту, уважено на початку нашу листу. Проти цього зголошено протест, староство його узгляднило і в громаді перевезено нові вибори. Українська листа дістала всі мандати на радних та заступників. Солтисом вибрали Івана Миця, та його ще досі староство не затвердило.

В Лодині, сяніцького повіту, вибрали радними 1 українця, 6 „русских“ і 5 поляків. Тому, що частина „русских“ радних віддала свої голоси на поляка, вибрали його солтисом, а заступником „русского“ Івана Фика.

У Гломчі, вибрали солтисом „русского“ Івана Тисляка, а заступником теж „русского“.

В Улючі, барезівського повіту, вийшли з виборів українські радні та вибори уневажили. Цими днями мають відбутися нові вибори.

До виборів в Ждини приготувляли зголошення на 16 кандидатів та їх заступників.

Оден наш кандидат слабого духа, пішов від нас, бо думав, що

деінде буде певніше і можна буде дістати мішок комперів чи троха збіжжя.

Одного вечора ми згодилися на одну листу. Листу нам уневажили, гейби виборці не ставилися до комісії на означену мінуту.

Не можна казати, що українці виборами мало занималися, але ситуація вимагає ще ліпшої єдности, смілости й праці аж до побіди.!

Протиалькогольне Т-во „Відродження“ в Риманівщині

Наше село Вислочок чимраз краще розвивається, молодь з охотою працює на народній ниві, для спільного добра свого народу на нашій Лемківщині.

Дня 29. липня цр. велике свято у Вислочку: це відбувається урочисте запряження в тутешній церкві 18 лемків (в тім одна леминя) проти всякого рода алькогольних напиктів.

Знова дня 19. серпня ц. р. приступає до урочистого запряження 8-ох молодих лемків.

Всі запряжені лемки вступають до Товариства Відродження і пильно читають протиалькогольну літературу.

Рівнож задумуємо вкортці заснувати Самоосвітний Кружок при читальні Просвіта у Вислочку.

Прохаємо Вас всіх, брати лемки, закладайте у Ваших селах Кружки Відродження, залишім вже раз тоту спірїтайку, нехай морочить вона голови нашим п'явкам, а не нам! Ми дбаймо здоровим розумом про наше майбутнє — до кращого завтрашого нашого народу.

П. Г. відродженець.

Обнижка судових коштів довжникам

Через нерозумну господарку, як також позичками „на дорогу за море“ задовжилося багато селян во самі вуха. Днесь такий довжник не може заплатити довгу і віритель його заскаржив, наробив великих коштів і ті кошти більші, як одна пята часть цілого довгу. В такому разі треба звернутися до роземчого суду, щоб надвижку коштів понад 20 проц. вартости довгу зачислив на сплату самого довгу. Наприклад: вибирався хтось до Канади та позичив собі на дорогу 1000 злотих; зарібку не має, а жид-віритель заскаржив його, бо не хоче довше чекати, зробив ексекуцію і наробив 250 зл. коштів. Тоді роземчий суд скаже 50 зл. зарахувати на сплату довгу. (Від довгу 2.000 зл., жид наробив 500 зл. коштів — тоді вже 100 зл. піде на сплату і т. д.).

Пропала Панькова слава

— О-о-о наш Панько, то не аби який доктор. Він потрафить ріжну хоробу замовити — чи то у худобини, чи у чоловіка... Го-го, то дуже розумна голова. Дай йому Боже сто літ прожити!...

Отак говорили не раз в селі люди про Панька Шептуна. Та й справді Панько Шептун тішився славою — доброго знахоря.

Бувало, захворіє комусь худобина, то зараз і кличуть Панька; та він щось там пошептає, візьме зілля — підкурить, зробить кілька дивовижних рухів і — все в порядку. На кінець накаже ще зробити якийсь замовничий обряд, закопати яйце в полі, вилляти воду на перехрестній дорозі, варити шпильки перед сходом сонця, або що іншого.

Захворіє людина, тоді також кличуть Панька і тут знов діються такі самі або їм подібні речі.

Бували справді часто такі випадки, що ті Панькові замовлювання ні трохи не помагали, але — Панько „розумна голова“ все вспів гарненько викрутитися.

Коли хтонебудь заговорив до його: гей Паньку, якось то ваші зашептунання не помогли — тоді він хитро перекидить свою голову на бік, гляне гострим мов штилет поглядом і помаленьку, розлізло починає говорити:

— Не помогли? Гм... Що би то могло бути? Ага, знаю! Ви певно не виконали докладно того всього, що я вам казав.

— Та може і...

— Не „може“, не „може“, але таки напевно було щось не так, як треба — тому і не помогло. Або ви не вилляли води, тоді як треба і там де треба або не варили шпильок в такім горшку, як треба або... ну, вже там муіло бути щось не так, як треба — бо інакше то були б напевно помогли мої зашептунання.

— Ба, я знаю... Та може й справді було щось не так, як треба — відказував Паньків співбесідник, відходив несміло та й дальше прославляв Панька, як доброго знахоря.

І хто знає доки був би Панько отак „зашептунув“ — коли б не „ота проклята сонда“.

Е-ге, Панькову славу повалила — сонда. Так! Тую славу, яку Панько довгими літами зберігав і над уве дбав про не, сонда розбила, знищила і знівечила — за кілька хвилин.

А було це так:

Іванови Надбережному здулася корова. Миттю принесли сонду з кооперативи, але ось — біда... сонда, це річ зовсім нова, яку не-

давно кооператива спровадила і ніхто не знав, як нею рятувати.

Знав це лишень кооперативний справник, але його не було на той час вдома.

Збіглися сусіди, стали давати різні поради — але всі до нічого. Нараз закликав хтось з гурту:

— Панька! Панька треба закликати!

— А й справді, він напевно буде знати, що і як; треба післати по нього! — потвердив хтось другий.

Післали. Прибіг Панько, глянув раз на корову, другий раз на сонду і якась дивна дрож заворушила його серцем. Але це тривало лише малесеньку хвилинку, бо зараз Панько прибрав поважний вигляд, взяв сонду в руки і крикнув:

— Держи хвіст Іване!

Послушний тому розказови, Іван чимскорше хопив за хвіст тай держить, а Панько як стій, сонду у відходову кишку пхає. Корова почала сильно пручатися, але Панько на це не зважає, лишень дальше маніпулює сондою — то так, то сьак, але — якось то нічого не помагає.

Марина, Іванова жінка, дивиться, дивить... щось там собі міркує, а врешті вже не може стерпіти — як не крикне:

— Паньку, гей Паньку! А може тую сонду не так уживати треба? А на що тая голка здалася, що під хвостом висить?

— Жінко дурна, вона мусить бути на те, щоб корова хвіст вгору держала! — відрубав гостро Панько.

Більше Марина уже не втручалася до Панькового діла.

— Га, може й справді так, хто там знає — подумала собі і мовчки стала на боці.

За те Маринині слова поділили на Панька, мов удар молота. Во-

ни обезвладнювали його руки, віддалися в серце, вертіли мозок.

— А що, коли Марина має рацію? Може справді тією сондою треба інакше рятувати?

— Ех, дурень з мене! Треба було відразу признатися, що я не знаю, як рятувати. Ба, але тоді моя слава. Ні! Тут щось цілком не тее. Сонда цілком не помагає — думав Панько.

Раптом — корова впала, а до Панькових ух долетів виразний шепіт:

— О, дивіть, дивіть... Панько не потрафив корови врятувати. Такий всезнайко і тут масш — нічого не вдіяв!

— Всезнайко? Та який він всезнайко — от, дурисвіт...

Почувши таке, Панько не сказав ні слова, лише чимскорше почвадав до дому.

— Хо-хо-хо... алеж бо і сміху було після того в селі. Кооперативний справник розказав відтак людям, як сондою треба рятувати. Від того часу Панькови уже ніхто не вірить. Люди переконалися, що Панько їх дурив. Тепер вже у Панька не шукають жадної поради.

Замість в Панька, шукають люди поради в книжках, бо бачать, що книжка їх ніколи не здурить, а все покаже — ясний, правдивий шлях і дасть найкращу раду.

Петро Попередний.

Ревізійний Союз викреслює волинські, поліські та лемківські кооперативи

Кооперативна Рада наказала Ревізійному Союзові українських кооператив, щоб викреслив з членів кооперативи на тих землях, де йому відібрано право ревізії, а саме на Лемківщині, Волині, Поліссі і на Холмщині. Викреслені кооперативи переберуть ті ревізійні союзи, які будуть мати право на тих землях. Тепер поб'явється Р.С.У.К. за тим щоб дістати на будуче наново вицеркнені кооперативи в члени, але вже без права ревізії в них.

—

Нещасливий випадок

В Вороблику кор. у Олександра Буряка попарилася сильно півтретярічна дитина. Вона впала підчас неприсутности своїх родичів до кип'ячої води в балії. Мама вилляла кияток до балії, а сама пішла до керниці по воду, поки вернула, дитина так сильно попарилася, що гатунок був неможливий і дитина по 2 днях тяжких мук вмерла. Розпука родичів не має границь, тому вважайте і не лишайте дітей самих, без опіки старших! **(В).**

Не забувайте вислати передплату, буде приходити цілий рік свіжа розрада до Вашої хати.

ЛЕМКИ В АМЕРИЦІ

обезпечуйте життя Ваших Родин в одинокому українському Товаристві обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок ч. 38,

там пишть по всі потрібні інформації.

Будьмо бадьорі

Наша історія — наша слава.

Перед нами повний паровіз, навантажений пасажирами, аж кишить. Усі покинули свої рідні сторони, свою рідню, що працювали їх, якби виражали їх на той світ...

Паровіз рушив. Між подорожними зарисувалась зараз одна група, одна громадка, яка стала говорити про те й тамте, стала розправляти руками, та трясти своїми довгими бородами, що спливали на їх чорних халатах; були це жиди... Щож робили наші земляки, та щож? Як звичайно. Сиділи покотом, вони справді пізнавали себе, але до розмови між ними чогось то не приходило. Кожний задивлений у свою незнану майбутність, або вже знану та не дуже то привітну минувшість, снував щось одинцем, не було у них цього лучника, як це ми бачили у попередній громаді пасажирів. Щож за причина цього? Чи може це інші люди, інші сотворіння? Та де там. Це всі одні і ті самі люди, одні і ті самі найвищі істоти цього світа, обдарені одними і тими самими прикметами душі і тіла. Щож отже такого, що тих людців і синів Ізраїля з прерізних сторін, околиць, станів і віків, так еднає і так сильно вяже?..

Хочемо саме сьогодні, певно та ясно цю справу і тайну остаточно з'ясувати і розяснити, а саме, що є основою цього внутрішнього розуміння себе.

Явище це є впливсм цього, що жидівська дитина вже від ранньої молодости учиться читати на своїй рідній мові. Щож це за книжка?

Є нею Біблія старого завіта. Щож там у ній є написане? Ціла історія жидівського народу. Його найкращих і найясніших сторінок історії, що виступали тут і там серед деяких і не дуже то присмних та непривітних обставин. І вони переживали колись подібні до нашої історії лихоліття. Але для них обіцяна земля була цією провідною ідеєю, що золотою ниткою проникала через цілу їхню історію, що вела їх через пустині безлюдні, сушила моря, та побороувала все і всіх.

І саме ця спільна історія минувшини, а радше пізнання її від найранніших літ впливає в їхні молоді душі цього чародійного нектару, входить у їх кість і кров. Вони всі її спільно переживають і те спільне життя своєю минувшиною зробило з них одну з найбільш сильних народів. Тільки спільні переживання можуть лучити поодинокі одиниці в одну велику сімю, в одну сильну і свідому своєї минувшини та спільних стремлень до осягнення найбільших ідеалів, якими являється добро загалу, щастя свого народу.

Отже тому й недиво, що жиди все себе взаємно розуміють, помагануть собі, де і чим лиш можуть. Якжеж з нами? Та де там: „один до ліса, а другий до біса“, чому це так? Відповідь зовсім проста, бо ми не маємо одноі своєї рідної школи, з тим мусимо погодитися. Але чи маємо на дальше з заложеними руками очікувати, якоїсь манни з неба. Ні! Не вільно ні на хвилину забувати, що і ми маємо свою довговікову історію свого рідного народу, з її наймогучішими і найсвітлішими сторінками, та і ми мали колись своїх князів і гетьманів. Було колись на Україні, ревіли гармати. Були колись Запоріжці, вміли панувати, що колись з нами числився світ, та пізніше часи змінилися, ми стали рабами своїх опікунів—сусідів. І ця наша минувшина—о це „хто ми і чий ми діти“? Мусить нам бути ясна, знана, своя рідна, спільна наша мета і тоді будемо певні, чи то в себе, чи на чужині, чи тільки в дорозі до неї—не будемо куняти з заплаканими очима десь по кутах пароплавних галер, але будемо сміло, явно і славно вести веселу гутірку, повну життя не тільки про нашу славу минувшину, але теж наше світле сьогодні.

Добрий звичай

Перечитав я тепер в книжці, що колись давно-давно у поганських Римлян був такий звичай, що клеветникам випікали на чолі букву „К“. Перечитав я, відложив книжку, та важко зітхнув. Ех, подумав я собі, хоч поганський се звичай, але добрий, і тепер тут на Лемківщині дуже придався би. І коли я це думав, то чомусь так мені тоді пригадувалось спростування в „Лемку“ о. М. Дуркота з Вільхівця, який хоч сам москвофіл, але мав цивільну відвагу закинути клевету своїм політичним однодумцям з Криниці. Це саме пригадують спростування в тімже „Лемку“ о. Титора з Ганьчової—загальне спростування про всіх священників. Тому, вже всі тепер знають, хто ширить клевету, а хто навчає правди тут серед Лемків. Якщо бувби тепер у нас сей поганський звичай, то до Криниці приїжджалоб ще більше панів в літі—бо мали би на правду що оглядати... на чолах багатьох людців. Я сам продав би яку стару курку на білет і поїхав би—а так мушу сидіти в хаті і очікувати свят—боздалося би яких „господинів“ з Криниці так помаркувати. Може учені винайдуть в Криниці такі лічничі води, які потрапили би вилічити всі недуги язика—а головню глупоту і клевету. **Дуклянський.**

З просвітнього життя

Вороблик королівський.

Як ще верховодили в нашому селі по своєму т. зв. „Рускіє“, у нас була так щось наче „розбишацько-хаптунська оспа“ і Вороблик виробив собі таку „славу“, що чесному чоловікові було соромно признатися, що він також звідси родом. Народня пословиця каже; „ударі в стіл, а ножиці відізвуться“, так щось і в нас. Свого часу появилася в „Нашім Лемку“ вістка про вбивство коло церкви, де безпосередно ніхто відповідальності на наших „твердолюбів“ не клав, та вони самі це собі приписали, аж своєю дописсю в криницькім „Лемку“, де січоголовий „писака“ виляв кілька ведер помий. Однак завелика честь була би, якби ми їм тут відповідали, тимбільше як сам „писака“ не мав—відваги під своїми теревеннями підписатися. Та вертаймо до властивої теми. Від часу, коли заложено Кружок „Сільського Господаря“, культурна справа посунулась значно вперед. Кружок дбає про це, щоби піднести культурний уровень своїх членів, вчить поновому господарити, люди цікавляться книжкою і газетою, а не обмовою, припинанням хвостів і шмат на плечі приходячим до кооперативи, гранням в карти і „доміно“ по цілих Божих днях і т. д. і т. п. без кінця, як то має місце в „читальні Качковського“.

Ліпше дайте собі спокій „гаспада“ і возьміться до якої хосенної праці, бо якби так вже давно, та місто по дурному політикувати, взялися ви були до праці над піднесенням знання в народі, як то робить „Сільський Господар“, то Вороблик не був би зазнав так поганої слави в околиці.

Але не треба казати, що „для наших людей не варто працювати“ ліпше най їх... Не обмови, пятака, карти, „доміно“ і т. п. освідомлюють людей, але наука чесноти, пошани старших, поправи своєї долі-ремесла, новочасної обрібки рілі, заохочення до читання книжок і газет, наука пасічництва, городництва, шовківництва і т. д. а того всього лайкою ніхто не докаже.

(Ст. В.)

Крадуть

До Котова, пов. Новий Санч загостили 4. XII. ц. р. злодії, і вкрали Олександрові, Іванові та Петрові—Пелякам по коневі, а Катерині Сметана корову.

З цього забрали лише Петрового коня. Інші мусіли їм не вдатися—бо їх лишили. Петрового коня—припадково відібрав від злодіїв в селі Лелюхові при чеському кордоні циган, який криком сполошив злодія, що старався перепроводити вкраденого коня за кордон.

Короткі політичні вісті

— **Протибольшевницьке** селянське повстання вибухнуло на Сибірі в околиці Благовіщенська. Селяне вирізали комуністів та заволоділи на якийсь час низкою сіл. Карна експедиція їйська зліквідувала криваво повстання. Багато селян розстріляно, а решту заслано на північ.

— **У Варшаві** відбувся мин. тижня з'їзд воєводів під проводом мін. Косьцалковського. Радили над адміністративними та самоврядними справами.

— **Між Італією й Абіссинією** вибухнув граничний конфлікт. Обидві сторони закидають собі взаємно порушення їхньої території в Сомалі. В граничній сутичці згинуло багато італійців та абіссинців. Весь спір виникнув внаслідок дійсного неустійливого граници між територіями обох держав в Сомалі.

— **В Берліні** відбулася недавно нарада під проводом канцлера Гітлера. Присутні були всі міністри, представники Райхсвері і промислу. Канцлер Гітлер сказав м. ін., що він певний німецької перемоги в плебісциті за басейн Сари. На випадок перемоги Німеччини в плебісциті Райхстаг буде розв'язаний і відбудуться нові вибори, котрі зліквідуватимуть зовсім опозицію в Німеччині. Коли Німеччині признають рівноправність зброєнь, вона поверне до Женеви.

Похоронили живу жінку

В Югославії в однім селі похоронили селянку, маму 8 дітей, що від 10-ти літ нездужала від чахотки. Тому, що похорон відбувся ввечері, грабар лише трохи присипав домовину землею. Коли рано прийшов досипати могилу, почув з середини стукіт і крик. Побіг до священника, але той післав його до війта. Заки вони вернули, то похоронена жінка вже вдусилася. Лежала обернена лицем в долину і мала подрапане лице та руки.

НОВА КНИЖЕЧКА.

На днях появилася дуже корисний порадник для всіх господарів, з багатьма образками, під заголовком: «ЯК НИЩИТИ мишиці, земляні блохи, слимаки, дротяники, борозняки, медведики, миші, щурі, хомяки та суслики», видана інж. Василем Баричко, накладом автора, Львів, 1934. Сторінок 60, ціна тільки 60 грошів. Ця вартісна книжечка заслужує на масове поширення, бо дійсно беззастережно наше село проти таких шкідників. Нависана зрозуміло — подає багато добрих способів боротьби з тою поганню, що нищить безкарно наші поля, сіножати, сади та городи. Неоднє господар подякує авторові за його працю для добра села.

Цікаве з практичної медицини

Дбаймо про здоров'я

Щораз тяжчі обставини життя змушують село до чим раз більшої ощадності та самовистарчальності. В усіх ділянках господарського життя радять собі, як можуть. Загальна біда гнеде людей з кожної сторони; село вирівнює на всі боки свої недомогання, щораз дужче, завзяташе стає до боротьби за своє існування. Багато нового знає днесь наше село; сама природа вказує йому деякі шляхи, де шукати порятунку та виходу. Однак з давніх часів закорінилося багато різних досить цікавих способів, яких вживають по наших селах. Лічать себе при помочі зашпигувань-замовлювань, зажегнунвань, визовів-проклонів злих сил, та багатьох інших ворожбитських штук і чарів. Вони залишилися серед простолюду від непамятних поганських часів — та придержалися досі — наче святощі передавані і переказувані з рода в рід. Деякі з цих штук не були би надто злі, як їхня основна вартість обмежувалася би до лікарського знання. Само пр. лічення водою — це дуже влучний спосіб — бо чистота є підставою здоров'я. Знов напарювання та нагрівання болючих частин людського тіла не заперечує лікарська наука, бо через піднесення теплоти кружляє живіше кров, але це треба вміло переводити. Лікування зелями також не найгірше, як знаємо лічничу вартість зеля та примінення його до окремої хвороби. І в аптіці продають більшу частину л'ків, витворених з лічничих зел.

Дуже зле роблять такі, що шукують паради у знахорів, ворожбитів, або ворожки куми-Евдохи. Це є лише намарне викинений гріш, страта часу, бо такі бабські ліки не загоюють недомогань, ані не лагодять терпінь. Через ворожку пішов не один передвчасу на тамтой світ. Ще наші прадіди пізнавали, що це, що ми тепер згемо „гігієною“ дає здоров'я людині. І так само, як при всіх машинах, штучних прирядах треба обходитися обережно, вміло та удержувати все в найбільшій чистоті, так само треба незлежну увагу присвятити плеканню тіла. Впаде приміром до людського ока комашка — не можна тоді брудними пальцями — хустинкою нишпорити під кліпкою — бо в бруді є багато заразків, які викликають відтак різні роплення кліпки (павік), не треба терти ока, втирати очі спільним втигалом, бо це все не йде в парі зі здоров'ям. Як упаде, або влетить дещо до ока, найкраще капнути під павіку трохи чистої оливи (але не від машини!) — та з оливою і сльозами чуже тіло ви-

плине з гід павіки й не буде колоти — пекти.

Деякі ходять по ворожках бо їм „гінчить“ в усі. А чомусь забувають, мити що дня бодай раз вуха. Як бачимо, вухо має лійок, там збирається жовтава теч, зв. вощиною (о гірзавім смаку), вона впливає з окремих комірок попри дрібні волоски, які знаходяться в цім лійку — та є наче сторожа перед чужими предметами. Забиває своєю гірчою все, що пхається до вуха. Ця вощина твердне через надмір і затикає провід, а декому здається, що стає приглухуватий та „пінкее“ йому в голові. З цього бачимо, що чистота і тут докочена. Не знають також по селах, як радити, влетіла — мовляв — або залізла щипавка до вуха дитині — дитина кричить, плаче, кидаєть собою — а вистане також вляти до вуха трохи лігньої води — або ще краще чистої оливи, тоді комашка чи друга наскома впливає та перестане плакати дитина. Бо дійсно дуже прикге вражіння відчуваємо, як щось нишпорить в нашій вусі; видається нам, наче таранами там валять, в мізку мутиться.

Як влізе бодак, терня, тріска, або скалка до руки, або до ноги, дуже легко її добути гарячою смолою. Довбанням голкою можна викликати роплення, затроєння крові. Як видко трохи бодак, нагрівасмо смолу та прикладаємо скоро до зраненого місця. Це нас пече — однак через це стягаються — курчаться комірки в тілі (пр. на пальці, де торчить терник) та наче викидають — випихають це чуже тіло. Воно приліплюється до смоли (воску — ляку) — та коли відіймемо смолу — витягається разом цей непрошений гість. (Кожний страх спричинює, що тіло корчиться).

Різні болячки на поверхні людського тіла лікує також чистота, свіже білля, мило — чиста гаряча вода. Треба купатися; чомусь не має село на думці, що другі народи купаються, парять своє тіло в парнях; хоч багато бачило це й в Америці та в других культурних сторонах.

З ворожбитством та різними замотуваннями треба вже раз покінчити, бо це приносить ганьбу, а не здоров'я людині. Відповідне хождення, плекання тіла в чистоті, сонце, чистий воздух, рух, чиста хата, невибаглива, але охарно подана страва — це наші ворожки. Де бруд панує — там часто лікар мандрує — знова де темнота — там ворожка радується... **ЮСТ.**

Злодійська коопера- тива

В селі Писарівцях, пов. Сянік, була злодійська спілка, що допустилася багато крадіжей в околиці. Спілка була зорганізована на кооперативний лад, вела книжки і розділювала відповідно до вложеної „праці“ зиски між своїх членів. Магазин злодійської спілки находився в пивниці одного дому в Писарівцях, а вхід був старанно закритий перед оком поліції. Велика камінна плита накривала пивничний отвір, а на плиті були зложені дрова. Члени спілки мали не злі доходи.

На гостинці зі Сянока до Корона є кілька заїздів, де відпочивають фірманки, що везуть товари з одного міста до другого. З вів підчас постою зезали різні товари, як мішки з рижом і мукою або скрині з чобітьми.

Перед кількома тижнями один господар з Посади ячмірської, Радванський, женив свого сина. В коморі приготував на весілля все, отже нові вбори, два кожухи, цілу виправу та харчі. В ночі закралися злоді і все забрали. Під селом Юривці один опришок напав на вчителя, що вертав зі сусіднього села. Вчитель сильний і мав грубу палицю. Одним ударом звалив напасника на землю і приневолив до втечі.

В останніх днях поліції вдалося арештувати цілу шайку, зложену з кільканадцятьох членів.

**УЖИВАЙМО ЛИШЕ
знаменитої цикорії
ЛУНА
і здорової підмінки
кави „ПРАЖІНЬ“,
виробів
української кооперативної
фабрики
„Суспільний Промисл“ у Львові**

**Єдина найліпша
і своєрідна
ПАСТА до ВЗУТТЯ
„ЕЛЕГАНТ“
Львів, Кордецького ч. 51.
Тел. 60-04.
КОНСЕРВУЄ ШКИРУ!
Уживайте лише цю пасту!**

Часопис „Наш Лемко“ удержується виключно з передплат, тому здержуємо висилку часопису всім, що не вирівнали ще досі передплати

ЦІННИК ОГолоШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот., Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот. Дрібні оголошення за слово 10 сот.

Курить

тільки українські
паперці і тутки
„КАЛИНА“

Жадайте всюди

Листування

Вп. Андрій Серафим: шлемо Василеві Серафимі і Іванові Даниляк часопис, просимо більше адрес. Шлемо Вам щирий привіт з Різдом.

Вп. Андрій Рак: листа одержали, передплату зачислили до 1. 9. 1935 р. На подані адреси будемо посилати часопис. Дай Вам Боже кращих часів з Новим Роком! Про Антона не забудемо.

Вп. Теодор Ед. Жди: годимося з Вашим рахунком, п. Софії Кс. шлемо часопис. За читанки одержали належитість. До Вашого Брата пишемо. Бажасмо Вам кращих часів. Христос рождається.

Всч. О. В. Кункевич: передану квоту д-ром П. Б. — 1.25 зл. за коміс вписано під ч. кв. 2684. 14/11.

Впр. »Дуклинський«: щиро дякуємо, піде »Н. Час.« »Ук. Ілюст.« не буде. Знімки в »Н. Л.« Може дещо з життя та потреб села. Бажасмо Веселих Свят, шлемо дружній привіт. Знімки звернемо, мило побачимо знімки з »Коляди«.

Просимо відверотно прислати нам 4. адреси з Святкової вел. таких, що хочуть себе освідомлювати, як рівнож дві адреси з Дошніці.

— Жіноче Брацтво в Америці перевело збірку в сумі 4. ам. дол. та переслало на часопис для своїх братів. За це складаємо Всім Жертводавцям щирий привіт з Рождеством Христа Царя!

Вп. Е. Калаяука: подбаємо та вишлемо; пишемо листа. За все привіт.

Впр. »Ясельський«: помінуємо. Передплатують, шлемо. Щирий привіт. Христос Рождається!

Коморник перестрашив на смерть корову

В селі Стшалково коло Радом'я селянка Гаєвска мала одну коровину, живительку родини. Місцева каса Стефчика внесла на Гаєвску позов до суду. Одного дня з'явився на обійстю Гаєвської судовий коморник і увійшов замашисто до стайні. Корова глянула на строгого пана, на його скіряну торбу підпахою й урядовий ланцюх на шиї, — та коли коморник діткнувся її рукою, переразливо заричала вона і впала трупом, натягнувши ратиці. Повітовий ветеринар ствердив, що корова згинула на розрив серця з перестрашу. Властителька корови внесла скаргу до суду на Касу Стефчика, що мовляв, вона спри-

чинила смерть корови, бо наслала на неї комірника. Суд покликав всіх свідків, що оглядали останні хвилини погибшої тварини.

ДОБРЕ ВІДПОВІВ

В арешті сидить злодій поляк, що вкрав годинник, і православний лемко, що „очистив“ гр.-кат. церкву в своїм селі. Лемком хочачи допечи своєму товаришеві питає: Котра година? Поляк: А що, може вже час іти до церкви? **А.**

В МОРОЗ.

— Іване, а скажи коням тирр — каже Петро Іванові на санках.

— А ти чому не скажеш?

— Та губи померзли.

СПЕКУЛЯНТ.

— Вуйку, дайте на дзигар, може маєте »папірок«, бо я не маю сірника.

ПОЇЗД.

Поїзд став на перестанку, а один селянин питається другого:

— А чого та колія стала?

— Бо тут коршма.

— Дивіть, така німота, а вже знав.

У ШКОЛІ.

— Що було в 1814 році?

— Народився Шевченко.

— А в 1848?

— Шевченко мав 34 роки.

МІЖ ПІЯКАМИ.

— Якщо ми мали би ці гроші, які ми вже пропили!

— О, так, могли би ми ще довго пити!

НА СЕЛІ.

Клим: Знаєш, Максиме, той багачисько має здається свого дідька і тому він такий багатий.

Максим: Ая! То ти маєш дідька, а він має масток.

В кількох словах

— В Школярах біля Жовкеи застрілили ніччю якісь люди шкільного сторожа Шмалія, який загородив їм дорогу, коли вони хотіли вломатися до місцевої школи.

— В Магерові, пов. Рава Рурська, Михайло Волинець зарубав сокирою на смерть Данка Кошана, приловивши його в stodолі на крадежі фасолі.

— В Станиславові суспільна обезпечальня виповіла працю кільканадцятьом службовикам, в тім 6-ом лікарям.

— В Станиславові й Озерянах будують євангелицькі церкви.

— В Тернополі засудили на 2 роки вязниці 17-літнього хлопця з Кутковець Василя Пачошинського, а 20-літнього Ярослава Котового на 7 місяців за піддроблювання 50-гршовок.

— В Зборові вломилися до церкви святотатники і вкрали кілька золотих предметів.